

24

Військові прокурори підуть у запас

Їхні повноваження в новому кримінальному судочинстві не передбачені

За сприяння військової прокуратури Південного регіону торік до державного бюджету було повернуто більш як 6 млн. гривень, а загалом відшкодовано збитків державі й забезпечено соціальних виплат громадянам на суму понад 17,5 млн. гривень!

Наш кореспондент веде розмову з новим військовим прокурором Південного регіону України генерал-майором юстиції Ігорем ПАПУШЕЮ про майбутню реформу, що має сприяти ефективності боротьби зі злочинністю.

– Військові прокуратури стоять на порозі реформ, – каже Ігор Олександрович. – У березні цього року на засіданні колегії Генеральної прокуратури розглядалося питання реорганізації їхньої діяльності. У зв'язку з нашими зобов'язаннями перед Радою Європи в Україні відбувається реформування кримінальної юстиції. Вже ліквідовано інститут військових трибуналів. На черзі – питання ефективності роботи та доцільності існування військових прокуратур у системі органів прокуратури України.

Робоча група, яка за дорученням Президента України працює над новим Кримінальним кодексом України, підготувала проект документа: в новому кримінальному судочинстві повноваження військових прокурорів не передбачені. Отже, пропонується скасувати інститут військових прокурорів і слідчих. Бюджетні витрати для утримання військових прокуратур передаються від Міністерства оборони до Генеральної прокуратури.

Майно, що використовується для розміщення та забезпечення діяльності військових прокуратур, вилучать з оперативного управління Міністерства оборони й передадуть на баланс Генеральної прокуратури.

– Але все це аж ніяк не означає, що військові прокурори вже, як то кажуть, «навоювалися і багнет у землю»?

– Саме так. Зазначу, що в 2011 році зросла результативність прокурорського реагування. Налагоджено взаємодію з військовою контрольно-розвідкою Служби безпеки України, правоохоронними органами, військовою службою правопорядку Збройних Сил України. Це сприяло активізації роботи з виявлення, розкриття та розслідування злочинів у військових формуваннях.

Так, за результатами прокурорських перевірок торік порушено

198 кримінальних справ, переважну більшість яких направили до суду. Внесено понад 1300 приписів та подань, опротестовано майже 600 незаконних наказів і рішень командирів та начальників. На вимогу прокурорів притягнули до відповідальності більш як 2,7 тисячі військових службових осіб та 49 посадовців органів державного контролю...

Перебуваючи на варті соціального та правового захисту військовослужбовців, органи військової прокуратури в Південному регіоні дієво протидіяли ганебним проявам порушень статутних правил взаємовідносин. За такі злочини засуджено 54 особи.

– Узимку виповнилося двадцять років відтоді, як Верховна Рада України ухвалила постанову про підпорядкування військових прокуратур, що здійснюють свої повноваження на теренах нашої держави, Генеральним прокуратури України. Тоді головним боєм військової Феміди були дезертирство та «дідівщина». А сьогодні? Які тенденції злочинності характерні військовим формуванням?

– Загальний рівень злочинності у Збройних Силах України знизився. Але непокоїть тенденція до збільшення кількості злочинів з ознаками корупції. На цій проблемі ми й зосередили увагу. Адже розвиток України як незалежної європейської держави багато в чому залежить від того, якою мірою успішно держава зможе подолати корупцію. Боротьба з цим явищем є одним з пріоритетів державної політики й розвитку вітчизняного законодавства.

Торік військові прокурори направили до суду 40 кримінальних справ про корупційні злочини. Приміром, колишнього командира однієї з військових частин полковника К., який завдав державі збитків на загальну суму майже 230 тисяч гривень, засу-

дили до чотирьох років позбавлення волі. Його покарали за неналежне виконання службових обов'язків (з організації та приймання робіт за програмою живучості), а також за переказ державних коштів на рахунок комерційного підприємства на підставі складених заздалегідь неправдивих актів виконаних робіт.

Особливо непокоїть ситуація у військових комісаріатах, у яких, окрім певних видів злочинів, виявляємо найбільш суспільно небезпечні корупційні діяння.

Так, протягом 2011 року розслідувано й направлено до суду 16 кримінальних справ щодо військовослужбовців і працівників районних та

Факт

Ігор ПАПУША народився в 1963 році. У 1988-му закінчив Харківський юридичний інститут. В органах прокуратури з 1990 року. Обіймав посади слідчого, старшого слідчого, прокурора-криміналіста, заступника військового прокурора гарнізону, старшого слідчого військової прокуратури Західного регіону України, слідчого в особливо важливих справах, прокурора, старшого прокурора та начальника відділу Головного управління військових прокуратур Генеральної прокуратури України, військового прокурора Сумського гарнізону, заступника військового прокурора Центрального регіону України – начальника управління нагляду за законністю оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства.

Нагороджений нагрудними знаками «Почесний працівник прокуратури України», «Подяка за сумлінну службу в органах прокуратури» I ступеня.

міських військових комісаріатів. Сім кримінальних справ пов'язані з хабарництвом. Наприклад, військовий комісар одного з районів Херсонської області підполковник П. відстрочку від призову «оцінив» у 400 доларів США. Начальник відділення комплектування райвійськкомату Миколаєва майор Т. вимагав хабар у розмірі 1 200 гривень за видачу відповідної довідки для отримання закордонного паспорта.

Зазначу, що роботу в цьому напрямі ми провадимо в тісній співпраці з командуванням Південного оперативного округу, яке приділяє велику увагу станів справ у військкоматах, намагається працювати на відвернення порушень, гостро реагує на негативні факти.

– Проте військова прокуратура має не лише карати. Розкажіть, будь ласка, про соціальний захист військовослужбовців.

– Як засвідчили перевірки, проведені органами військової прокуратури, деякі командири не завжди виявляють чуйність та уважність до підлеглих, не вникають у проблеми їх побуту, не вживають усіх можливих заходів для забезпечення соціального та правового захисту. Для прикладу, в одній із військових частин на Одещині командир «не помічав», що військовослужбовців забезпечують речовим майном неналежної якості, їхні сім'ї проживають у будівлях, що не відповідають елементарним санітарно-гігієнічним нормам, вимогам пожежної безпеки... Після прокурорського втручання цього посадовця притягнули до кримінальної відповідальності.

В Одесі, Миколаєві, Дніпропетровську та Запоріжжі ми виявили численні випадки заселення цивільних осіб у службові квартири та гуртожитки Міністерства оборони України. Задля вивільнення житла для забезпечення сімей військовослужбовців пред'явлено відповідні позови. Порушено кримінальну справу проти начальника одного із квартирно-експлуатаційних органів, який без належного дозволу передав службове житло цивільній особі.

На жаль, прокурори систематично виявляють факти службових зловживань з боку деяких командирів: незаконне привласнення індексації грошового забезпечення військовослужбовців, матеріальної допомоги та інших видів грошових виплат.

Один з останніх випадків – кримінальна справа проти командири, який отримав хабар від двох підлеглих військовослужбовців (за надання відпустки для розв'язання особистих проблем).

– Майже три роки тому Верховна Рада України доповнила статтю 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сі-

мей» новою нормою: держава взяла на себе зобов'язання забезпечувати військовослужбовців (за їх бажанням) грошовою компенсацією за житлове приміщення. Чому ця норма, як, до речі, й деякі інші, не діє?

– На мою думку, на цей процес впливають прогалини в нашому законодавстві. Як свідчать прокурорські перевірки, окремі положення зазначеного закону просто не виконують.

Зокрема, згідно зі статтею 48-1 Житлового кодексу порядок та розмір надання грошової компенсації за житлові приміщення визначає Кабінет Міністрів України. Але такий порядок не розроблено. Тож норма закону і, як наслідок, право військовослужбовців не реалізуються!

Порушують також вимоги статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» про забезпечення військовослужбовців, військових пенсіонерів та членів їхніх сімей путівками для санаторно-курортного лікування й відпочинку в санаторіях, будинках відпочинку та пансіонатах Міністерства оборони України.

З року в рік зменшується кількість військовослужбовців, які пройшли курс лікування та оздоровлення в санаторно-курортних закладах Міністерства оборони України.

Для прикладу, Одеський обласний військовий комісаріат у 2011 році отримав лише 470 пільгових путівок, що на 30 відсотків менше, ніж попереднього року, коли таких путівок надійшло 664...

– І останнє запитання, з яким до мене звертали переважно командири, – це вимоги військової Феміди, щоб дружини військовослужбовців не проходили службу разом зі своїми чоловіками. Але як бути, коли бойовій подрузі залишається кілька років до пенсії, а в радіусі 50 кілометрів навколо немає інших військових формувань? Наскільки ці вимоги правомірні?

– З 1 липня 2011 року набув чинності Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції». Згідно з положеннями статті 9 цього закону військові посадові особи Збройних Сил України та інших військових формувань не можуть безпосередньо підпорядковуватися близьким особам чи бути безпосередньо підпорядкованими цим особам у зв'язку з виконанням повноважень.

У разі виникнення обставин, що порушують ці вимоги, відповідні особи (близькі їм особи) вживають заходів для їх усунення. Якщо в п'ятнадцятиденний строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи (або близькі їм особи) в місячний строк з моменту виникнення таких обставин підлягають переведенню на іншу посаду, що виключає безпосереднє підпорядкування.

В разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню з обійманої посади.

Водночас законодавцем визначено категорії близьких осіб, на яких дія вказаних обмежень не поширюється. Це, зокрема, особи, котрі працюють у сільській місцевості, гірських населених пунктах, у галузі освіти, науки, культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, а також інші особи, визначені законом. У кожному конкретному випадку варто враховувати, що наявність у безпосередньому підпорядкуванні близьких осіб або безпосередня їм підпорядкованість під час виконання службових повноважень може призвести до конфлікту інтересів.

Порядок урегулювання цього конфлікту визначає стаття 14 закону: службові особи зобов'язані вживати заходів для недопущення будь-якої можливості виникнення цього явища, а в разі його наявності – невідкладно повідомляти про це безпосередньо керівникові.

Інакше за невиконання зазначених вимог передбачено адміністративну відповідальність.

Розмову вів Євген ТИЩУК.

Маю прострочений споживчий кредит на 8000 гривень, а колектори кажуть, що, якщо протягом місяця не принесу 10000 гривень, вони подадуть на мене в суд і я повинен буду виплатити ще майже 5000 гривень судових витрат. Чи може таке бути і що мені робити в цій ситуації?

Віталій П.,
Одеська область.

Серед найпоширеніших методів роботи будь-якої колекторської діяльності – здійснення психологічного тиску на боржника. Щоб уникнути такого впливу колекторів, для початку треба звернутися до банку, який видав споживчий кредит, для отримання виписки за кредитним рахунком. Це необхідно для того, щоб з'ясувати точну суму заборгованості. На діяльність представників колекторської компанії взагалі можна не зважати. Спілкуватися необхідно винятково із представниками банку.

Запропонуйте банку обговорити питання реструктуризації боргу. Чимало вітчизняних банків, найімовірніше, погодяться на перегляд умов кредитного договору, адже розпочинати судовий розгляд або доводити справу до конфіскації заставленого майна охочих небагато.

О. Д.